

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
 Kijáraton: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Boda Dezső kormánybiztos Debrecenben. Végh Gyulát felfüggesztették. Tóth János — főkapitány. A vizsgálat nagy erélylyel folyik.

TOLLHEGYEN.

— jan. 4.

(Egy kis akasztófa-humor.) A debreceni utcákon és piacon léhűtésre kárhoztatott katonaság láttára mosolyogva jegyzi meg egy nagyváradai ösmerősünk:

— Most lázongjatok, civisek!

— Ezt a szivességet nem tesszük meg Fejérváry generálnak és társainak! felelnek meg neki.

— Akkor hát: majd ráébaszed a kormány-biztos!

— „Nem oda . . . Boda!” hangzik a felelet.

(A medve.) Utaltunk már arra, hogy közéletünk veszedelmesen kezdenek hasonlítani a Bach-és Schmerling korszakra, a midőn azok uralkodtak Debrecenben, a kiket nem becsülhetünk meg. Jól esik lapozgatnunk Jókai Mór olyan regényeiben, a melyek az elnyomás éveinek hangulatait, azon idők elnyomó, vagy elnyomott alakjait varázsolják elénk. Látjuk e remek korfestések-ből is, hogy a magyar ember akkor ijedt meg legkevésbé ama napokban is, a mikor a törvénytelen hatalom dühe már az örületig fokozódott. Lám, milyen okos dolgokat találunk például az „Uj Foldesur”-ban! A medve filozófiját, a mely nem hisz a tavasz közeledésében, habár gyertyaszentelőkor szép idő járja. De ha javában dühöng-e napon a tél „a medve azt tudja jól, hogy a tél most adja ki utolsó mérgét. Csak hadd fagyjon, hadd havazzon, hadd dörömbölgjön; minél jobban erőteteli haragját, annál hamarabb vége lesz.” Így történt az a 60-os évek passzív rezisztenciájának idején, így lesz az 1906 iki télen ellenállás mai korszakában is. Mikor körültekintünk Debrecenben és látjuk a teljesen fölösleges ostromállapot fura komédiáját, szinte kedvünk van azt kiáltani, hogy „lássuk a medvét!” Megfogjuk látni, a törvénytelen kormány nem képes már ennél balgább fogásra. Közeledik a tavasz.

(A záptojás büszkesége.) „Nagyon fölívte Isten a dolgunkat” — szól az egyik záptojás a másikhoz. „Politikai tojásokká lettünk! Mi vagyunk a főispáni kérdés megoldásának a „Kolumbus tojásai!”

— „De hiszen eldobálnak bennünket és el is törlnék”, aggályoskodik a másik záptojás.

— „Bamba!” replikáz a társa. „Attól félnek, hogy belőlünk repülne ki a kétfejű sas! Mert az a dicső madár nem lehet ki egyébből, mint záptojásból!” . . .

Debrecen . . . vendégei.

— jan. 4.

A kiknek szerencséjük volt szót váltani Debrecen mostani igen tisztelt vendégeivel, a budapesti államrendőrség tisztviselőivel, névszerint dr. Boda Dezső rendőrtanácsos, Tóth János rendőrkapitány és Beniczky Tamás felügyelő urakkal, azok tőlök nem távoztak éppen kellemetlen benyomásokkal. Mindenkit elragadott szeretetreméltóságuk. Charmeurök a szó teljes értelmében. Külön kiadások jelentek meg ennek konstatálására.

Ezekről az urakról, kiknek elseje ez idén kormánybiztosa Debrecen városának, másodikika pedig főkapitány-helyettese, csakugyan el lehet mondani, a mit Stuart Mária mondott saját tragikus személyéről, hogy ugyanis „jobbak a hiröknél.”

No-no, nem kell mindjárt félreérteni! Nem egyéni jóhírnevökről, nem is budapesti hivatalos működésük híre-ről van szó, hanem arról a hirről, mely debreceni szereplésüket előzte meg.

Mert bizony igen jól mondotta Boda doktor ur, hogy itt „nincsenek emberevők”, így tehát fölösleges lett volna kannibálok megfélemezésére való eszközökhöz folyamodnia. Tóth János helyettes főkapitány ur is joggal mondotta tréfáskedvében, hogy „ő az az

ember, a ki vért fog inni”, a minek komoly értelme az, hogy legfeljebb egy kis bikavérre ha szomjazik. Ezt sem debreceni, hanem egri bikavérre. Pedig hol van még Eger Debrecentől!

Mindannyian tudatában vannak tehát annak a ténynek, hogy itt gyakoroltatott ugyan a Kovács Gusztáv ur törvénytelen alakján némi, szintén nem egészen törvényes lefolyás, de lélek-tanilag nagyon megmagyarázható népitélet, hanem ez után tüstént helyreállott a csend, rend uralma s a város művelt közönségének magaviselete hű tükre annak a méltóságnak, a mely Debrecen városának ősidőktől óta és elősmerten jellemző vonása.

Ezt érzik — nyilatkozataikból következtetve — igen tisztelt vendégeink és annak a szerencsés megfigyelésnek mása az ő magokviselete is.

Több okból szokatlan továbbá reánk nézve, hogy személyökben rendőri tisztviselőket látunk, a kik (legalább a budapesti sajtó tüntetés-krónikájából ítélve) lehetnek néha nagyon is erélyesek, máskor pedig különös jártasságot fejthetnek ki abban, hogy a budapesti utca lelkének némely kitöréseit meg ne lássák . . . („Debreceni szemét” csinálnak hozzá, mondják mifelénk.) A kik mindamellett itt nálunk, nem csak azért, mert urak, és magukat mégis csak vendégekkül érzik, mégis oly disztिंगvált magatartást tanusítanak, ha nem is a szegény Végh Gyulával, de még az ujságírókkal szemben is! Igazi fővárosi emberek és ebből a tárgyból — üres órákban — akár leckéket is adhatnának bizonyos köröknek! Valóban annyi csodálattal tekintünk a budapesti rendőri kiválóságokra, mint mikor a színházban Fedák Zsuzsa vendég-szerepel, nem pedig a szokvány-divák játszanak!

Lebilincselő modoruk (pardon, hogy a bilincs szó szolgál itt képleges ki-

Sirolin

• Emeli az étvágyat és a bűntudást, megszünteti a köhögést, válalékokot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhöges, skrofulozis, influenza ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mintogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárak-ban. — Ára litvegenként 4.— korona.

fejezésünk alapjául) bennünket is arra kötelez, hogy némely kényes kérdésnek legalább élesebb föltevésétől illően tartózkodjunk.

Miután az ostromállapotot és statáriális eljárást illő közelről surló megbízatásuk egyelőre nem fenyegeti a sajtót holmi szájkosárféle megrendszabályozással, hát nem élesen, de diszkrétül és teljes tisztelettel kérdenők mégis mindnyájuktól, legelső sorban a kormánybiztos urtól a következőket:

Tudják-e az urak először is azt, hogy az ő megbízatásuk (különösen a kormánybiztosé) semmiféle kimutatható törvényes intézkedésen nem alapul?

Statárium-féléket élő törvény eltörölte, bírót a kuria mellőzhet és helyettesíthet, autonómiával bíró helyekre kinevezett tisztviselőket zudítani törvénytelen. Hogy vállalkozhattak arra ily perfekt modoru uri emberek és hazafiak, hogy ezen törvénytelen egységnek másikként képviselőre vállalkoznak éppen akkor, a midőn az ország és ez a város éppen a jogok és a törvények, az alkotmány védelmére indítottak küzdelmet?

Uraim! Hány adófizető polgár nem jutott mindennapi kiflijéhez például ma reggel, csak azért, mert személybiztonságuk fölösleges védelmére katonaság állta el az utcákat! Ez valóban szivtelenség volt!

És ha törvénytelen megbízatásukat valahogy mégis csak megegyeztetették önmagukkal, hogy maradhat a kormánybiztos mostani minőségében e helyen, csak egy óráig is, amidőn már tisztán látja, hogy itt több ekstravagancia előfordultára kilátás nem levén, hát kormánybiztosra sincs semmi szükség? Ugyan mi öröme telhetik abban valakinek, hogy fölöslegesnek érezze magát szerény Debrecenünkben, mikor oly házagpótló és szükséges működést folytat a pompás Budapesten?

Miután pedig ennyire tisztába jöttünk egymással, már mint tisztelt vendégeink és velünk e város közönsége, még egy diszkrét kérdést merünk megkockáztatni.

Az urak Budapest Holmesei. Fényes rendőri elmék. A lelkek mélyére látnak. Kiváló testületüket csak *elvéve* (pardon! nem úgy értjük!) érheti olyanféle *pekk* (ujabb pardon! ez a „Budapesti Hírlap“ helyesírása!) például a Kecskeméti Győzöt le nem győző igyekezet. Ezt leszámítva, Argus száz szeme előtt rejtély nincs semmi ember-szülte lélek ráncai közt.

Hát ennyi éles elmével, ily magas színvonalon álló kutató tehetség birtokában miként nem jöttek rá, hogy ők a Kristóffy-musnak tulajdonképpen csak a rászédettei? Önöknek, Uraim, azt szuggerálták, hogy itt forradalom van, tehát rendet kell csinálniok, holott az a titkos cél, hogy az itt nagy erőhatalommal való föllépésök kihívásra alkalmas jellege dacára rend van, önöktől pedig forradalom csinálását várják! Azért, hogy a ravasz darabontok ebből himet varrjanak a szabad nemzet szabad törekvései ellen...

Nem uraim, ez a foglalkozás nem illik sem egy dr. Boda Dezsőhöz, sem egy Tóth Jánoshoz.

Debrecen előzékenysége Önökkel szemben mindamelllett az lesz, hogy ferde helyzetök kinos voltát átérti, e határig Önökkel érez és Önöknek nem számítja be, a mi küldöiknek a rovására esik. Ezzel szemben Önök előzékenysége abban álljon, hogy itteni időzésöket (pardon! csak hivatalos időzést értjük, mert mint magánembereket a vasuti indóházon kívül is szívesen látja a vendégszerető muskotály-civis!) itteni tartózkodásuk, perceit minél rövidebbre szabni méltóztassanak!

Természetesen, a lelkek nyugalmanak még tökéletesebb helyreállítása céljából...

Gáspár Imre.

A kormánybiztos Debrecenben.

Végh Gyulát felfüggesztették.

Nincs katonai rémuralom.

Csend az egész vonalon.

(Saját tudósítónktól.)

— jan. 4.

Mai lapunk már értesítést nyújtott arról, hogy dr. Boda Dezső kormánybiztos ma hajnalban megérkezett.

Félelem és ideges izgatottság, amelynek senki sem tudta magyarázatát adni, — uralkodott mindenkin arra a birre, hogy a miniszterium kormánybiztosát küld Debrecenbe, kivételes hatalommal felruházva.

Tényleg az első pillanában azt kellett hinnie mindenkinek, hogy nehéz napok, olyanok, amintők Haynau korszakában voltak, következnek be a kemény nyaku kálvinista civilekre.

Teljhatalommal felruházott kormánybiztos? Milyen zavarokat, mennyi helyrehozhatlan kárt okozhat Debrecennek, ha itt katonai diktatúrát rendez be, — maga elé idéztek, statáriális ítéleteket provokál?

Nem esoda, tehát ha a kormánybiztos érkezésének hírére borzongva gondolt mindenki a bekövetkező eseményekre.

Ma aztán megérkezett a kormánybiztos, intézkedett felfüggesztett, a második tüntetés ügyében megindított vizsgálatot irányította és végül tanubizonyságot tett arról, hogy törvényt — ismerő, — törvénytisztelő, barátságos uri ember, aki maga döbben meg legjobban mindattól, amit elhíresztelt erőszakosságáról elmondanak neki.

Sajátságos iróniája a sorsnak, hogy egy kormánybiztos, akinak kezében ezek és ezek élete van, aki egyetlen szavával vérfürdőt és rémuralmat képes teremteni, lebilincselő modorával és azzal a megmagyarázhatatlan magnetikus hatalommal, amely az igazság látszatás hordó fellépés szükség-szerű tartozéka, néhány óra alatt megváltoztatni képes egy egész közvélemény gondolkodásmódját és elfogadtatni vele olyan hitet, amelynek éppen ellenkezője kavargott addig az agyvelő labirinthjeiben.

— Lakolniok kell a felbujtóknak és azoknak, akik értelmi szerzői voltak a rettenetes népitálatnak! — mondja a kormánybiztos.

Ha a tárgyilagosan szemlélő lehámozza az eseményekről a politikai burkot s a magameztelenségében büntetőjogi szempontból nézi az esetet, ennek a kijelentésnek igazságát elvitatni nem lehet.

Igaz ugyan, hogy kitűnik és meggyőződsünk szerint a tüntetés sem *rendszeresen* előkészítve, sem következetesen keresztülvive nem volt. És ha intelligens, uri emberek is résztvettek benne, ez korántsem annak a jele, hogy az egésznek ők lettek volna az értelmi szerzői.

A tüntetések pszichológiája ezt mutatja, hogy a bennük rejlő mozgóerő nem ismer urat és parasztot, zsenit és koldusfamiát, hanem hatalmába ejt mindenkit, aki a pillanatról pillanatra váltakozó események forgatagába kerül. Ezért vádolni, vagy éppen a fogságba küldeni senkit sem szabad.

A feltétlenül tárgyilagosan gondolkozó kormánybiztos igen helyesen teszi, ha rendet teremt Debrecenben és egy kissé betekintést nyer a debreceni zilált közbiztonsági állapotokba. Az ellen sem lehet senkinek kifogása, ha a köteleességükről megfelejtkezett közbiztonsági közegeket felelősségre vonja. A rend állami követelmény és a közbiztonság nem politika.

De a pillanatnyi felhevülésben osekedett embereket megbüntetni — úgy hisszük — nem lehet komoly terve a kormánybiztosnak. A ki volt valaha ifju és bohó — s vajjon melyikünk nem volt? — tudja mérlegelni, hogy a forró vér pezsgését tökéletesen megfékezni és mindig helyes tetre irányítani nem lehet.

Debrecen intelligenciája helyteleníti a történeteket. Ezzel a ténynyel be kell érnie úgy a kormánybiztosnak, mint kiküldő hatóságának és honorálni kell azzal, hogy a rend helyreállítása legyen az egyedüli kormánybiztos feladat.

* * *

A kormánybiztos érkezése.

Röviden, távirati stílusban tudták meg lapunk mai számából olvasóink, hogy Dr. Boda Dezső kormánybiztos a hajnali vonattal tényleg megérkezett Debrecenbe.

Az érkezés részletei érdemesek arra, hogy hűen beszámoljunk róla.

Éjjel fél tizenegy órakor érkezik Debrecenbe a szatmári személyvonat. Amikor ez a vonat kirobog a pályaudvarról, rendszerint becsukják a várótermek és más helyiségeknek a perronra vezető ajtajait, mert a legközelebbi vonat csak fél három órakor jön Budapest felől.

Tudvalevőleg már az esti gyorsvonat elé kivonult egy század huszárság arra az esetre, hogy — ha a kormánybiztos ezzel a vonattal érkezne, — minden eshetőségre készenlétben legyen.

A gyorsvonat nem hozta a kormánybiztos, hanem e helyett azt az értesítést kapta az ezredparancsnokság, hogy a hajnalban érkező személyvonathoz küldjön ki egy század gyalogságot. Ezen rendelet folytán Kretz Richárd ezredes parancsnoksága alatt este 10 órakor kivonult a pályaudvarhoz a 39. gyalogezred egy százada. Ekkorra már künn cirkált Csáky gróf csendőrszázados vezénylete alatt az egész csendőrsereg is, ugyszintén Végh Gyula főkapitány személyes felügyelete mellett három rendőrbiztos és 20 rendőr.

Végh Gyula főkapitány felajánlotta a csendőrszázadosnak a rendőri segítséget.

Csáky gróf egy kissé ridegen kijelentette, hogy ezuttal éppen elégséges lesz a rend fenntartására a kivezényelt katonaság és csendőrség.

Végh Gyulát nagyon lehangolta ez a visszautasítás, mert úgy vette észre, hogy felsőbb utasításra történik. Ettől a pillanattól kezdve sejtette, hogy a rettenetes népitéletnek ő issza meg elsősorban a levét.

Mikor a szatmári személyvonat eltávozott a pályatestről, a parancsnokló ezredes elrendelte, hogy az összes várótermeket ki kell üríteni, s ezután csak az utasokat szabad az előcsarnokba beocsájtani.

Ez a parancs olyan szigorú volt, hogy a két órakor érkező hírlapírókat is megakadályozták a csendőrök abban, hogy a Perronra kimehessenek. Csáky gróf csendőrszázados külön engedélyére volt szükség, hogy a hírlapírók a Perronon szemlélhessék végig a kormánybiztos megérkezését.

A vonat tizenöt percet késett. — Amikor jelezve volt, hogy a budapesti személyvonat néhány pillanat múlva megérkezik, — a katonatisztek, főkapitány és lapszerkesztők kivonultak a Perronra, ahol feltűzött szoronyú csendőrök állottak három három lépésnyire.

A közvetlenül a mozdonyhoz kapcsolt szalonkocsiból legelőször tizenkét csendőr szállott ki. Parancsnokuk, Marjalaky főhadnagy röviden jelentést tett Csáky csendőrszázadosnak, s bemutatatta neki Dr. Boda Dezső kormánybiztosot, aki közvetlenül utána szállt ki a vasuti kocsiból. Dr. Boda bemutatkozott ezután Kretz ezredesnek s a többi katonatiszteknek, majd bemutatatta a vele jött Tóth János rendőrkapitányt és Beniczky Ödön rendőrfelügyelőt is. A kísérethez tartozott ezenkívül három hatalmas termetű, budapesti detektív is.

A bemutatkozások után mélyszégyen, szinte halotti csendben megindult az egész társaság a kormánybiztosi lakosztály felé, amely a balszárny második emeletén volt berendezve.

Mikor a menet az utközben csatlakozott érdeklődőkkel a kormánybiztosi lakosztály elé ért. Csáky gróf csendőrszázados intézkedett, hogy a katonatiszteken kívül senkit se bocsássanak fel az emeletre.

Az érkezésnek volt egy igen jellemző momentuma. Az tudniillik, amikor Végh Gyula bemutatkozott a kormánybiztosnak.

— Végh Gyula rendőrfőkapitány vagyok, — mondta remegő, halk hangon, mialatt lázas kíváncsisággal figyelt a kormánybiztos arcára.

A kormánybiztos udvariasan, mosolygó ábrázattal fogadta a bemutatkozást és egyetlen arcizma sem árulta el, hogy fontos, igen fontos okmányt hoz irattáskájában Végh Gyulára vonatkozólag.

Hangulat az utcán.

Már korán reggel megélnéült az utca. Egy század gyalogság vonult a városháza elé, hogy a rendet fenntartsa. A katonaság megjelenése nagy szenzációt keltett az utcán. A járőrök csodálkozva nézték a komoly képű, szertartásos katonákat, amint helyet foglaltak a városháza előtt. Az elhelyezkedés olyképen történt, hogy a piac utcát a Simonffy utcától a Széchényi utcáig elzárták, a közlekedést megszüntették és a katonai kordonon nem bocsátottak senkit keresztül.

Rövid időre a katonaság elhelyezkedése után nagy néptömeg csoportosult a szabad utvonalon és bámulatos türelemmel, zaj és tüntetés nélkül lesték a fejleményeket.

Voltak olyanok is, akik azt sem tudták, hogy mi történik tulajdonképpen. Ezek aztán nagyban beszélgettek arról, hogy bizonyosan valami katonai parádé készül,

talán valamelyik fő-főgenerális jön vizsgálni az ezredeket. Mikor megtudták, hogy sokkal nagyobb hatalmasság, a kormánybiztos vonul be a városházára, ijedten elhallgattak és némán, szótlanul bámultak arra felé, amerőről a kormánybiztos jövetelét jelezték.

Jön a kormánybiztos.

Még nem volt kilenc óra, amikor a Hunyadi utca felől a huszárolovak patkóinak kopogásához hasonló zaj ütötte meg a várakozók fülét.

— Most jön a kormánybiztos!

— Ugyan milyen az ábrázata!

A kérdések egész özönét lehetett hallani anélkül, hogy a feleletre kíváncsiak lettek volna.

Minden szem arra fordult, amerről lassú tempóban egy század huszárság közeledett.

Dr. Boda Dezső kormánybiztos két fogatú bérkocsin érkezett. A bérkocsiban kívül Tóth János rendőrkapitány, Beniczky Tamás rendőrfelügyelő és Vojnarovits min. segédfigalmazó ültek. A kocsit a huszárságon kívül csendőrök fogták körül, úgy, hogy a kíváncsi néptömeg egyáltalán nem láthatta a kormánytanácsos és kíséretének arcát.

A bérkocsi a városháza főbejárata előtt állott meg. A kormánybiztos kiugrott a kocsiból és a szolgálatot teljesítő százados kalauzolása mellett kíséreléssel együtt felsietett a városháza emeletére.

Az egész épület csendőrökkel volt megpakva. Tíz csendőr állt a polgármester ajtaja előtt és mindenkit, aki arrafelé tartott, — igazolásra szólítottak fel. — A városháza épületébe csupán csak az odatartozó hivatalnokoknak volt szabad bemenni előzetes igazolás mellett.

A polgármesternél.

A tisztviselők közül Kovács József polgármester volt a legelső, aki megjelent. Közvetlenül utána jött Vecsey Imre főjegyző. Vecsey nem is ment be hivatalába, hanem egyenesen a polgármesterhez ment bizalmas tanácskozássra.

Mikor a kormánybiztos benyitott a polgármesteri helyiségbe, akkorra már Körner és Oláh tanácsnokok, továbbá Acél Géza főmérnök kivételével ott voltak a tanács tagjai teljes számmal.

A kormánybiztos udvariasan a polgármesterhez ment és a bemutatkozás után egyenesen rátért jövele céljára.

A város autonómiája sértetlen marad.

A minisztertanács utasítása folytán kormánybiztosként jöttem Debrecenbe.

Azon minisztertanácsi határozat, amely kirendelésemet tartalmazza, akképen szól, hogy a rendőrhatalom és általában a végrehajtó hatalom körében felmerülő teendők teljesítésére kormánybiztosi minőségben Debrecen sz. kir. városba őt, Boda Dezső budapesti rendőrtanácsost küldik ki.

A kormánybiztos a polgármesternek és a tanács tagjainak felmutatta ezt a határozatot.

Kovács József polgármester a határozat átolvasása után nyomban kérdést intézett a kormánybiztoshoz, hogy ez a rendelet vajjon a város autonómiáját érinti-e? A burkolt kérdés feleletet várt abban a tekintetben is, hogy a polgármester felfüggesztése is bekövetkezik-e?

Dr. Boda kormánybiztos tiltakozó kezmozdulatot tett és kijelentette, hogy a ren-

delet félre nem magyarázható szövege szerint az ő hatásköre csupán csak a rendőrhatalom és a végrehajtó hatalom teendőit öleli fel, míg a város autonómiáját egyáltalán nem érinti. Nem szándékozik beavatkozni a város ügyeibe, mert ezen rendelet alapján nem is tehetné.

A kormánybiztos kijelentései nagyon jó hatást szültek a tanács tagjainál. Látták, hogy ez nem az a mumus, akitől félni és borzadni muszáj.

Végh Gyula felfüggesztése.

Ami tudnivaló volt előre, megtörtént. Végh Gyula főkapitányt állásától felfüggesztették.

A kormánybiztos a hivatalos tárgyalás folyamán másodiknak előterjesztette, hogy a belügyminiszter tegnapi keltekezett rendeletével a kellő rendőrségi preventívák elmulasztása miatt Végh Gyula rendőrfőkapitányt felfüggeszti állásától és ellene fegyelmi eljárást rendel el, — egyben Tóth János budapesti rendőrkapitányt Debrecen ideiglenes főkapitányává ki-nevezi.

Végh Gyula arcán erre a kijelentésre kínos megdöbbenés mutatkozott. Bár ő is sejtette, hogy elsősorban rajta verik el a port, mindamellett ott, a polgármesteri helyiségben, kormánybiztos ajkairól hallván elhangzani a megsemmisítő kijelentést, — nagy, igen nagy megpróbáltatás volt az immáron „volt” rendőrfőkapitánynak.

Lehetetlen volt, hogy a tanács tagjai szánalmat ne érezzenek iránta, látva a csapás súlya alatt porig görnyedő embert, amint elboruló szemmel bámult bele a nagy semmisségbe.

Valami megilletődés félélt még a kormánybiztos arcán is észre lehetett venni.

Végh Gyula egyetlen egy mondatot sem hozott fel védelmére, aminthogy hiába is tette volna.

Kovács József a főkapitány felfüggesztését egyszerűen tudomásul vette, — lévén az a belügyminiszter diszkrétionális joga, a mely ellen óvást emelni nem lehet. Megbizta egyúttal Vecsey Imre főjegyzőt, hogy a hivatal átadásnál a városi hatóság részéről legyen jelen.

Tóth János — főkapitány.

Délelőtt 10 órakor indult el a kormánybiztos és kísérete a főkapitányságra Vecsey Imre főjegyző kalauzolása mellett. A polgármesteri titkár hivatala előtt a debreceni hírlapírók, ugyszintén Faragó Jenő, aki a „Magyar Hírlap” képviselőjében tartózkodik Debrecenben, — bemutatkoztak a kormánybiztosnak.

Faragó Jenő „méltóságos ur” nak címezte a kormánybiztosot, aki a titlust tréfás modorban visszautasította azzal, hogy az állam hivatalnokai gyanánt jött Debrecenbe és ebben a minőségében nem illeti meg semmiféle különleges címzés. — Majd a legbarátságosabban kijelentette, hogy kész az újságírókat déli 12 órakor fogadni és minden tekintetben rendelkezésükre áll.

Végh Gyula főkapitány eközben előre indult, hogy a rendőrkapitányokat és fogalmazókat értesítse a főkapitány személyében beállott változásról.

Menetközben Tóth ideiglenes főkapitány, aki igen derék tagja a fővárosi államrendőrségnek, — bemutatkozott az újságírókhoz, majd tréfásan hozzá fűzte:

— Uraim, én vagyok az, aki vért fog inni. — Természetesen általános derűtséget keltett ez a kijelentés.

A hivatal-átadás.

Mire a kormánybiztos esendőrfeledezett mellett megérkezett a főkapitányság épületébe, már ott voltak Dr. Boldizsár Kálmán, Jeney Miklós, Simon Miklós rendőrkapitányok és Mile Pál rendőrfogalmazó.

A kormánybiztos a megjelent tisztviselők előtt megismételte mindazt, amit Végh Gyula felfüggesztésével kapcsolatban a polgármesteri hivatalban elmondott. — Majd felkérte őket, hogy az ideiglenes főkapitányt támogassák minden tekintetben.

Erre úgy a rendőrtisztviselők, mint a rendőrlegénység tudomásul vették a kijelentéseket és szolgálataikat felajánlották az ideiglenes főkapitánynak.

Kölesönös bemutatkozás után a kormánybiztos esendőrfeledezett mellett a kir. ügyész látogatására ment a Bathyány utcán keresztül.

A főkapitányi hivatal átadásáról szabályszerűen jegyzőkönyvet vettek fel.

Beszélgetés a kormánybiztossal.

Déli 12 órakor fogadta Dr. Boda Dezső kormánybiztos a sajtó képviselőit együttesen.

Hosszu, tekervényes lépcső vezet a kormánybiztos lakosztályához. Lenn és fenn három-három esendőr teljesít állandóan szolgálatot, míg a folyosóval szemben levő szobában a detektívek sűrűnek, — forognak.

Bejelentés nélkül nem lehet a kormánybiztoshoz bejutni.

Miután Dr. Boda Dezső kiadta az utasítást, hogy a hírlapírókat azonnal be kell bocsájtani hozzá, — minden különösebb igazolás nélkül, néhány pillanat múlva a kormánybiztos szobája a sajtó képviselőivel volt tele.

A kormánybiztos helyiség — amely dolgozó és háló szobául egyaránt szolgál, tágas, szellős szoba, — pusztán egyszerűséggel berendezve. A butorzat mindössze egy íróasztalból, pamfagból, néhány székből és tábori ágyból áll. — Látszik mindenen, hogy — aki lakja, — szokva van ahhoz, hogy a kényelmet minél gyakrabban nélkülözze.

Most nyílt alkalmunk igazában szemügyre venni a kormánybiztosot.

Hatalmas, nyílt tekintetű, barátságos uri ember, mély tűzű barna szemekkel, amelyekből értelem és határozottság villan elő. — Rendkívül udvarias és nem kerül el figyelmét semmire, ami ennek körébe tartozik.

*

— Köszönöm — uraim, — hogy eljöttek és egyenesen tőlem tudakolják megmindazt, ami az én kormánybiztosi kinevezéssel kapcsolatosan érdekelheti a közönséget. — Parancsoljanak velem, — rendelkezésükre állok.

A beszélgetést az a kérdés vezette be, hogy a kormánybiztos milyen jogkörrel felruházva jött Debrecenbe?

— Erre a kérdésre tökéletes feleletet nyújt az a rendelet, amelyet a polgármester ur előtt felolvastam, s a melyről — azt hiszem — a hírlapíró uraknak már van tudomásuk. Ennek a kiegészítésül csak azt jegyezhetem meg, hogy én tulajdonképpen ama bizonyos, sajnálatos eset előidézőinek kikutatására jelentem meg Debrecenben. *Határozott utasításom van, hogy minden eszköz felhasználásával derítsek teljes vi-*

lágosságot erre a bűnügyre. Ezenkívül a rendfentartására és a törvények malmának biztosítása a teendőm.

— Kormánybiztos ur milyen véleményt alkotott magának a városi hatóságok által történt fogadtatásról?

— A lehető legjobbat. Kovács József polgármester ur kijelentette előttem, hogy **Debrecen intelligens közönsége kivétel nélkül elítéli a történeteket és ő maga is mindent elkövet, hogy a missióm sikerüljön.** Ez a kijelentés igazolta azt, hogy lejtóvételre szükség volt. Bizom abban, hogy a közreműködés biztosítása édes mindnyájunk érdeke és a városi hatóság ezt egy pillanatra sem téveszti szem elől?

— Lesz-e szükség kivételes intézkedésekre?

— Minthogy a hatóságok részéről a legkonciliánsabb viselkedést tapasztaltam, semmi okot nem látok fennforogni arra nézve, hogy különleges intézkedéseket tegyek azért, hogy a törvényeknek hatályt szerezzenek. Ha Debrecen közönsége mérlegeli azt, hogy az én kormánybiztosi kinevezésem csupán csak arra terjed ki, hogy a sajnálatos bűneset tetteseit kinyomozását biztosítsam, — bizonyára megnyugvással és újabb tüntetés nélkül várja be az eredményeket. Azt azonban kénytelen vagyok bagsulyozni, hogy azonnal, *mihelyt valahol valami ellenszégülésre találunk, — foganatba veszem mindazon intézkedéseket, amelyekre jogköröm kiterjed.* De teljes bizonyossággal feltételezem, hogy idáig nem fejlődnek az állapotok.

Kormánybiztos ur kinevezése felöleli-e a főispáni jogkört?

— Ez a kérdés annyira diplomatikus — válaszolta mosolyogva a kormánybiztos, hogy első pillanatra alig lehet rá feleletet adni. Az én jogköröm — ismétlem — a rendőrhatalóságok és általában a végrehajtói hatalom teendőire szorítkozik. Amennyiben ezek tartalmazznak főispáni teendőket is, nagyon természetes, hogy ezzel is fel vagyok ruházva.

— Ugy méltóztassék értelmezni a kérdést, kormánybiztos ur, hogy előállhat-e az a lehetőség, hogy kormánybiztos urat, mint főispánt installálják?

— *Semmiesetre sem, — tiltakozott a feltevés ellen a kormánybiztos. A leghatározottabban kijelenthetem, hogy bejövetelemnek semmiféle politikai missiója nincs, de nem is lehet.* Debrecennek és Hajdumegyének *ma még van főispánja, de meg közjogi képtelenség volna, ha egy kormánybiztos főispán gyanúját installálná magát.* Ismétlem, hogy én politikailag nem szerepelek, s a város politikai ténykedései továbbra is a belügyminiszter felülvizsgálata alá tartoznak. Egyébként nyugtassák meg az urak a közvéleményt abban a tekintetben, hogy én nem azért jöttem ide le, hogy újabb zavarokat idézzek elő, hanem hogy rendet teremtsék és teljes világosságot a tüntetés részleteire nézve. *Mihelyt ezt elértem, kérem fogom a minisztertanácstól felmentésemet.*

— Még csak arra kérünk felvilágosítást kormánybiztos urtól, hogy tényleg szükség van-e arra, hogy a debreceni katonaságot még négy zászlóaljjal erősítse meg?

— Egyáltalán nincs szükség rá. Huszárság, közös és honvéd gyalogság, azonfelül esendőrök áll rendelkezésemre és ez épen elég. Ma már a katonaság visszavonult a kaszárnyákba. Egyelőre a rendre a esendőrök és katonaság együttesen fog

felügyelni és ha semmi rendzavarás nem lesz, — a esendőrség igénybevételéről is lemondok.

Ezzel aztán lassanként rendes kerékvágásba jön minden.

*

A kormánybiztos nyilatkozataiból melyek őszinteségében nincs oka kételkedni senkinek, látható, hogy Debrecen polgárságának felesleges rémülettel gondolni a bekövetkező eseményekre.

A kormánybiztos ezután egy keveset beszélgetve a 2. iki tüntetésről, barátságosan elbucuzott a sajtó képviselőitől és kérte támogatásukat, továbbá azt is, hogy felvilágosításért minden esetben közvetlenül hozzá forduljanak.

A letartóztatottakat fogva tartják.

Az előzetes letartóztatásba helyezett Herceg János, Kerekes Sándor és Schwarz Jenő továbbra is fogságban maradnak. Dr. Várady Sándor királyi ügyész átiratot intézett Tóth János id. főkapitányhoz, amelyben a felmerült gyanúkok alapján a fentnevezett terhelteket letartóztatni kérte. A főkapitány a letartóztatást elrendelte és ezt közölte Herceg Jánossal, Kerekes Sándorral és Schwarz Jenővel.

Ugy értesülünk, hogy a tüntetés főtetteseit holnap délelőtt hallgatja ki Tóth János id. főkapitány. Nem lehetetlen, hogy a kihallgatás után nyomban letartóztatják őket.

Összpontosított esendőrség.

A debreceni esendőrszárny kevésnek bizonyult arra az esetre, ha zavargások történnének. Ezért a hajdu és békésmegyei összes esendőrszakszokat összpontosították Debrecenben.

Az ügyészi hivatal.

A királyi ügyész, dr. Várady Sándor a legnagyobb titokban folytatja a vizsgálatot. Az ügyészi hivatalról semmiféle hír nem szivárog ki, mert maguk az ott levő hivatalnokok sem tudnak semmit a kir. ügyész ténykedéséről. Az ügyésznek az iktató hivatal helyiségéből nyíló szobájának ajtaja előtt állandóan egy szuronyos őr áll, nehogy valaki az ajtónál hallgatózdhassék. Az ez ügyre vonatkozó akták beiktatását az ügyész maga végzi, az aktákat nem adja ki, hanem magánál tartja és az újságíróknak megtagadott mindenféle fevilágosítást.

Kovács Gusztáv főispán marad.

Késő éjjel értesülünk, hogy a király nem fogadta el Kovács Gusztáv lemondását és állítólag kijelentette, hogy neki kell Debrecen főispánjának maradni Haladó párti körökben az a hír van elterjedve, hogy Kovács Gusztáv nagy kitüntetésben fog részesülni.

politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jan. 4.

A debreceni eset tulajdonképpen felforgatta az egész politikai helyzetet. Lukács László, amikor tegnap este a Loyd klubban megkérdezték, hogy hogyan áll a béke ügye így szólt:

— Ugyan, hát lehet most békéről beszélni?

Ez a helyzet. Békéről szó sincsen és úgy hírlik, hogy harc lesz, még pedig a legkeményebb fajtából való!

A koalícióban sokat beszéltek ma Goluchowszky gróf külügyminiszter bukásának hírérol. Ha ez csakugyan bekövetkezne, magyar politikai szempontból — a koalíciós vélemények szerint — igen nagy fontossága lenne, mert nagyon emelné a béke lehetőségét. Ugyanis a baloldalon mindig az a vélemény volt elterjedve, hogy a kibontakozásnak egyik legnagyobb megakadályozója Goluchowszky Agenor gróf.

Apponyi Albert gróf ma Budapestre érkezett. Állandóan Budapesten fog most már tartózkodni s azt hiszik, hogy itt léte némi elevenséget fog önteni a függetlenségi pártba, melynek tagjai ujabban teljesen abba hagyták a politizálást.

(Just Gyula és a csendőrök.)

Elértünk odáig, hogy **Makón csendőrök akadályozták meg Justh Gyulát, a képviselőház elnökét alkotmányos jogainak teljesítésében.** Hervay István, Csanádmegye törvénytelenül elmozdított alispán mára hívta össze a megyei közgyűlést, a melynek egyetlen tárgya volt az alispán felfüggesztő belügyminiszteri rendelet. A közgyűlés előtt az ellenzéki bizottsági tagok, Justh Gyula elnökle alatt értekezletet tartottak a függetlenségi pártkörben. Ennek befejeztével a vármegyeházára indultak. Ott azonban egy csendőrhadnagy, 60 csendőrrel utjokat állotta. Justh Gyula erre követezte annak megmondását, ki rendelte őket ide? Kitől kapták az utasításokat? A csendőrhadnagy erre Cseresnyés főispánt nevezte meg.

— Ezt nem ismerjük! Követeljük, hogy bebocsássonak a gyűlésterembe! kiáltozták a bizottsági tagok.

A csendőrhadnagy erre ismét távozásra szólította fel a jelenvoltakat, mire Hervay kijelentette, hogy a törvénytelen erőszaknak engednek, azonban e miatt főjelenfést fog tenni. A bizottsági tagok azután a Kossuth nótá énekélése mellett távoztak. Makó városában annak rendje szerint megtartották a közgyűlést, a melyen Hervayt egyhangulag visszahelyezték alispáni állásába, Farkas László kirendelt alispánt ellenben felfüggesztették.

(Fazekas elítéltetése.)

Nagy felháborodást idézett elő a déli politikai körökön Fazekas Ágoston pestmegyei volt főjegyzőnek két hónapra és hivatalvesztésre történt elítélése. Polónyi Géza kijelentette, hogy fegyelmi feljelentést tesz Drill bíró ellen, mert előre elkészített ítéletet hirdetett ki. Erre tanui is vannak állítólag.

(Kossuth Ferencnél.)

Kossuth Ferenc ma nem hagyta el lakását. A délelőtti folyamán számos politikus tett nála látogatást.

Hódmezővásárhely ellentállása.

Hódmezővásárhely törvényhatósági bizottsága ma kimondotta, hogy Nagy Mihály főispánt törvényesnek el nem ismeri és a beiktató közgyűlés egybehívásától eltiltja.

Főispán inkognitóban.

Turócvármegye főispánja Kőcsön Lajos ma inkognitóban Turócszentmártonba a megye székhelyére érkezett s ott a vármegyeházán felkereste Beniczky Kálmán alispánt, aki kijelentette neki, hogy míg főispáni esküjét le nem tette hivatalosan nem tárgyal vele.

A póttartalékosok családtagjainak segélyezése.

Általános gyűjtés.

— január 4.

Az alkotmányvédő bizottság kötelességéhez hiven talált módot arra, hogy a bevonult póttartalékosok szűkölködő családján segítsen. A cél amelyért adakozásra szólítja fel a polgárokat, nemes és kötelességszerű. Hiszünk, hogy senki sem fogja filléreit megvonni. Az adakozásra kérő felhívás a következőképpen szól:

Felhívás Debrecen nemes szívé közönységéhez!

Szomorú napokat élünk!

Türelmünk és szenvednünk kell azért, mert ragaszkodunk törvényes jogainkhoz, ősi alkotmányunkhoz, ragaszkodunk a magyar szabadsághoz.

A hatalom és az erőszak reánk zudítja azt a tenger szenvedést és nyomort, a mivel hűsége és szeretete jutalmául megfenyegették a magyar nemzetet.

Erős a hitünk ez az állapot nem tarthat sokáig.

Győzni fog a törvény és a jog: győzni fog a nemzet, mert az igazságnak győznie kell.

De míg a diadal napja felderül, sok megtört szemből csordul ki a fájdalom könyve, sok fázó és éhező kutszója össze kezét s fordul imával a Mindenhatóhoz, hogy adjon erős és nyújtson segínyt a nélkülözések elviselésére.

Százan és százan szenvednek ma már szűkölködésnek a szerencsétleneknek családtagjai közül, a kik mint póttartalékosok az ujjon megadására és hadkiegészítésére vonatkozó alkotmányos jogaink s érvényben fennálló törvényeink megkerülésével katonai szolgálatra hívatnak be s télviz idején kénytelenek voltak kenyérkereső munkájuk felteljesítésével családjukat a legkegyetlenebb nélkülözések között segítség és gyámol nélkül hátrahagyni, a jó istenre bízván a sorukat.

Itt az ideje hogy az emberszeretet megkezdje áldásos munkáját és felsegítésére siessen azoknak a szűkölködőknek a kik a családfőnek, a kenyérkereső családfőnek katonai szolgálatra bevonulása következtében elviselhetetlen nélkülözéseknek vannak kitéve.

Mi magunk körében a gyűjtést már megkezdjük és buzgó lelkiismeretességgel folytatjuk. Debrecen szab. kir. város törvényhatósága is meg fogja tenni kötelességét.

De a társadalomnak, a társadalom legfelsőbb és legalsóbb rétegeinek is meg kell mozdulniuk, s a könyörület nevében az emberszeretet oltárára is kell rakniok — kinek kinek módja és tehetsége szerint — áldozataikat.

Felkérjük ezért miudazokat, kik a nemes cél érdekében áldozni kívánok, juttassák el mielőbb adományait a begyűlt összegek kezelésére és nyilvántartására felkért pénztárnokunkhoz Dr. Tüdös János ügyvéd urhoz, (Kossuth u. 3 sz. II. emelet) ki a begyűlt összegek hovatartozásáról nyilvánosan fog annak idején beszámolni. — Debrecen, 1906. január 4 én. Debrecen sz. kir. város alkotmányvédő bizottsága.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— január 4.

Herr generál,
Kinevet a debreceni civis!

Ribillió
Nincs, hisz e nép királyához hiv is!

Katonákat
Raktál Debrecenben jobbra-balra...

Herr generál,
Ne pingáljunk ördögöt a falra!

Hideg hó nélkül.

— január 4.

Hideg csak van, még pedig a javából, mert csak ugyan didergünk s a hideg elől a fűtött, meleg szobába kell vonulnunk.

Tehát alaposan benne vagyunk a télben s ma holnap a derekán is, hisz már a napok is néhány perccel hosszabbak s e hosszabbodás már nap-nap mulva észrevehetőbb is lesz.

Az ember csak védi magát úgy a hogy a hideg ellen s teheti is, ha esze s módja van, ha nem sanyargattatja testét a maró hidegben.

De a föld, melyben az elvetett mag pihen s csirázik, ennek nem kellemes a hideg, mert nem fekszik rajta a védő paizs, a hó, mely védelmezi a föld melegét a külső hideg ellen.

Ha ez a hideg még soká tart s nem borítja sűrű hópehely a földet, mely mint melegítő ágy fedi be a földet, akkor gazdáink méltán kétségbe eshetnek a jövő felett.

Kivész a földben a mag termőképessége s tavasszal nem fog semmi kibővelni, mert a fagyott földben az élet örökre kiveszett.

Hogy mily retteneteg kárt okoz ez, arra csak az tud felelni, ki ezeket a károkat át-szenvedti.

Mert ha a mag ki nem hajt, úgy tavasszal ismét vetni kell s így csak tetemes károsodás áll be.

Még talán nem késő s a sűrűn hulló hópehelyek után epedve vágyakozhatunk, hogy legyen áldás a földtermésén s ne legyen siralmas és szomorú gazdáinknak a helyzete.

— Szakosztályok választmányi ülése. A cipész szakosztály választmányja tegnap, a fodrászoké pedig ma délután az ipartestület tanácsstermében ülést tartott. Az üléseken a megtartott előjárásági ülés tárgysorozatát egészítették ki a választmányok.

— A kamara és az új vámtarifa.

A debreceni kamara — a kereskedelemügyi miniszter irtól az új általános magyar vám-tarifa végrehajtási utasításának tervezetét véleményezés végett — a helybeli kiviteli kereskedelem jelentősebb képviselőivel értekezletet tartott, tegnap délután 5 órakor. Az értekezlet tulságos eszméseréje folytán felmerült tanulmányi anyagot Szávay titkár a vasárnap Budapesten a fővárosi kamaránál tartandó tanácskozáson, melyen az összes hazai kamarák képviselve lesznek, érvényesíteni fogja. Továbbá a kamara bejelentette az értekezletnek, hogy 1906. január 1-én életbe lép a Svájci autonóm vám-tarifa. Ennek több tételére nézve megállapított, hogy azokra az Osztrák-Magyar forgalomban az új tarifa szerint kezelés csak 1906. február 28-án lép érvénybe. Ezen tételek jegyzéke u

kamaránál megtekinthető. Miután a jelen voltak ezt megnyugvással tudomásul vették, az értekezlet véget ért.

— **Eljegyzés.** Péter Lajos m. kir. honvéd százados és neje Jékei Balogh Ilona ez uton tudatják f. hó 31 én történt egybekelésüket.

— **Ellopták a pénzt.** Több nap óta az iparos szállón tartózkodik már Dróth János kertész segéd abban a reményben, hogy onnan sikerül előbb-utóbb állásba jutnia. Ilyenkor telvizi idején nem sok kilátása van ugyan erre, mert a kertészkedés télen szünetel, de hát egyebet nem tehetett, rá volt kényszerítve a várakozásra. Egyébként pedig nagyon rosszul állt anyagiakban, mindössze néhány forintja volt abból tengődött napokon keresztül. A pénz egyre fogyott, keveskedett, bármily takarékosan bant is vele tegnap már nem volt több 3 frt. 40 krajcárjánál. Ebből a kis összegből azonban még több napra került volna elemőzsiára a kertészlegénynek, ha véletlenül nincs az iparoszállón nála nagyobb szükségben tengődő mester legény, aki egy alkalmas pillanatban elcsenye tőle 3 frt 40 krajcárját. — Ilyetén aztán kellemetlenül pötyögős helyzetbe került és ez vitte rá, hogy az esetet bejelentse a rendőrségen, mely most nyomozza a tolvajt.

— **A vöröskeresztesgyuleti táncestélyre** a páholyjegyek már kívánhatók Somossy László egykori pénztárosnál (Donogán és Somossy cég.)

— **Eltűnt zsebóra.** Valami ügyes beurruló tolvaj érzékenyen megkárosította ma délelőtt özv. Józsa Lajosné József kir. herceg utca 64 szám alatti lakost, akinek behatolva lakásába ellopoit onnan egy értékes ezüst órát. Józsa Lajosné ugyanis a délelőtt olyazán a piacon járt egyet mást bevásárolni. Távolról látni leánya volt otthon, aki unalmában rumos teát készített magának és abból alaposan beszédvén elnyomta az álmot. Mialatt mélyen aludt történt aztán, hogy valaki belopódzott a nyitva levő lakásba és elemelte az asztalon heverő órát. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Kereskedők és iparosok figyelmébe.** A debreceni keresk. és iparkamara hivatalos közleménye. Szerszám szállításra hirdet verseny tárgyalást a szamosvölgyi vasút r. t. Ajánlatok január 25-éig nyújthatók be. Bővebb felvilágosítással nevezett vasút igazgatósága (Dees) és a kereskedelmi és iparkamara szolgál.

— **Eltette a jég.** Barcsról írják: Újév napján Szandtner Péter barcsi 13 éves polgári iskolai tanuló több társával koresolyázni ment a kertek alatt elterülő rét befagyott tavára. Midőn társai a koresolyázás után nazamentek, Szandtner még ott maradt. Koresolyázás közben a tó egy részén a jég beszakadt alatta és ő a nyíláson át a vízbe esett és a jég alá került. Késő estig hiába várták haza szülei és végre, mikor társaitól megtudták, hogy hol maradt, keresésére indultak, de az nap nem találták meg. Tegnap reggel a befagyott tavon egy lék felett megtalálták kalapját, melyet a víz felhozott és ugyanazon a helyen a jég alatt akadtak rá a szerencsétlen fiu holttestére.

— **Az ipartestület előjárósági ülése.** Az ipartestület előjárósága ma délután tartotta az ipartestület dísztermében rendezés havi előjárósági ülését, melyen Zeinger Ede elnököt és jelen voltak az előjárósági tagokon kívül Szávay Gyula iparkamarai titkár továbbá Polgár Zsigmond ker. iparfelügyelő is. Az ülésen jelentéktelen, apró folyó ügyek kerültek tárgyalás alá és a tanácsot kitalált tanoncokat szabaddították fel és avatták segédekké.

— **Ebzárlat.** A III-ik állatfélegészségügyi körzetben, a Szotyori telepen kóborló veszett eb által a kutyák megmaradtak. Ezért 40 napi ebzárlat rendelkezett el, a telepi kutyák pedig kiirattak.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál legutóbbi kimutatásunk óta a következő halálozásokat jelentették be: Obleresik János r. kath. 1 hónapos, Nagy János ev. ref. 18 napos, Róff Ferenc r. kath. 75 éves, Hadházi Józsefné ev. ref. 73 éves, Kokas Sándor ev. ref. 53 éves, Szentesi Mihály ev. ref. 68 éves.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképezési, festészeti és fényképnagyítási műterme **Piac utca 44. dr. Ujjalussy-ház. Állandó fényképezés** a műterem kapubejáratánál levő kiállításban.

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az **Iziz** hajszesz. Két-három heti használat után a legrosszabb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olescsága miatt mindenki használhatja. Ár csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben **Szilcz Ferenc** gyógyszerárban, **Piac-utcán.**

x **A „Minimax“** tüzelési készülék e hó 7-én délután 3 órakor a Széchenyi-téren. (Széchenyi utca végén) lesz bemutatva, ez alkalommal nagy famágyiák, petroleum és kátrányos hordók, kátrányos terület, szalma és kémény égések lesznek demanstrálva, a gyors oltás irapans hatású és ajánljuk, az üzletipar műhely gyarak és háztulajdonosoknak ez érdekes bemutatási megtekinteni.

Az Arany Bika Lávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Péntek, január 5.: „Boszorkányvár.“ operette. (C)

Szombat, jan. 6.: „Fshér Anna.“ dráma. Ujdonság (A)

* **János vitéz.** „Faust“ előadása — Békefi betegsége folytán — elmaradt, színre került az elpusztíthatlan „János vitéz.“ — Különösen **Zilahyné és Fóti Frida** arattak nagy tetszést. A **Perczel** nővérek valami csárdást „geboltak zum besten.“ A ki nem hiszi, hogy ez csárdás volt, azt biztosítjuk arról, hogy Csaszlauban csakugyan ilyen magyar táncot járnak. — Pedig Debrecenben meg lehetne tanulni az igazán magyaros csárdást. Megemlítjük, hogy **Sarkadi** főispán-életet kockáztatott meg; nagy gaudiumot keltett vele.

* **Faragó Jenő** darabjai. Faragó Jenő, az élénk tolláról ismert író, jelenleg Debrecenben időzik, mint a „Magyar Hírlap“ tudósítója a keddi szenzáció dolgában. Igen helyén való lenne, ha ittlétének alkalmából az igazgató előadatná Faragó valamelyik darabját, a „Casanová“ t, vagy az „Aszfalt-betyár“ t, a melyek itt különben is látogatott házak előtt kerültek színre.

TAVIRATOK.

Megsemmisítés.

Székesfehérvár, jan. 4. Kristóffy belügyminiszter megsemmisítette Fejérvármegye ellentálló határozatait.

Kossuth díszpolgárrá választása

Marosvásárhely, jan. 4. Marosvásárhely törvényhatósága ma Kossuthot egyhangulag díszpolgárrá választotta.

Parasztgyűlések.

Moszkva, jan. 4. Hatósági intézkedésre különböző helyeken parasztyűléseket tartottak, hogy a parasztságot felvilágosítsák az adófizetés megtagadásából kifolyó végzetes következményekről. A gyűlések eredményteljesen jártak, a mennyiben a parasztx kifejezték, hogy az adómegtagadásra vonatkozó határozatoknak nem engedelmesskednek. — A Moszkva környékbeli személyforgalom ismét helyreállt. A moszkvai vasúthálózatnak több mint száz mozdonyvezetőjét letartóztatták, mert résztvettek a felkelésben.

A vonat kerekei alatt.

Békéscsaba, jan. 4. Menyhárt Gáspár nyugalmazott banktisztviselő ma délelőtt a Békéscsabáról Nagyváradra induló vonat elé vetette magát. A vonat kerekei ellökték Menyhártot. Sérülései nem életveszélyesek. Tettének oka életuntság.

Fegyver, mint játékszer.

Kecskemét, jan. 4. Az urrétai tanyán Somodi Pálék temetésre mentek és addig 6 éves kis fiukat beadták a szomszédban lakó Szántóékhoz, hol a 8 esztendő Judittal játszott. A gyermekek játék közben levették a falról a a töltött tegyvert és a 6 éves Somodi Pali agyonlőtte a 8 éves Szántó Juditot.

Szerkesztői-posta.

Diák. Az bizony elég népes azócsalád! Reális, valóságos, lényeges, tényleges; realizálni: megvalósítani, — realitás: valóság, átvitt értelemben pontosság, becsületesség, megbízhatóság (innen reális ember), — realizmus: az az irodalmi, művészeti, vagy tudományos irány (ellentétben az idealizmussal) mely a dolgokat a magok szigorú valóságában, eszményítés nélkül fogja föl, — realista: ezen iránynak a követője, — reáliák: való tárgyak, szakismeretek, — reálencyclopaedia: szakismertek összesége, — reálgymnasium: pusztá szakismeretek magasabb fokon való iskolája, nálunk reáliskola, mint középiskola, — reál-terhek: az ingatlan vagyont terhelő követelések, — reál-érték: valaminek a tényleges értéke.

B. S. Az utána következő szolt Önnek.

Nyílt-tér.

Utazásnál nélkülözhetetlen
Egészségileg megvizsgálva
Bécs, 1887. jul. 1.

Kalodonit

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartására. A fogak közt képződő ártalmas anyagok elhárítására. Üdítő hatású és a kalodon a legnagyobb sikert érte el minden művelt államban el van terjedve.

— 1. —

Védjegy: „Morgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyított háziszert, mely már több mint 30 év óta legjobb fájdalomcsillapító szereknek bizonyult közvéleményénél, eszénél és meghűléseknél bedörzselés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Morgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és újszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapeston.

Richter gyógyszerháza
az „Arany oroszlánhoz“, Prágában.
Szállítási díj 5 nap. Minden nap este 6 óráig.

Legjobb bajussodró
a híres Debreceni

„CIVIS“ bajuszpedrő

amely nem tép, de jól összetartja és nöttei a bajuszt!

== 1 doboz ára 40 fillér. ==
Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő
gyógyszertára a „Kigyó“-hoz DEBRECENBEN.

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös fölrással. „J. Pserhofer“.

József császár ideje óta tehát több mint 120 év óta minél leg-régibb, fájdalom nélkül hashajtó háziszert ismerik és sok orvos sür-gősen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen, mint az epecirkuláció zavara, májbaj, szélkolika, aranyér, a belek petyhüdtsege stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vér-szegénység, ideges fűfajás, sárgaság stb. esetén.

1 skatulyácska 15 pilulával . K. —.42
1 tekeres 6 skatulyácskával . K. 2.10

A Pénz előleges beküldése esetén ára portómentes megküldésével együtt

1 tekeres Korona.	2.60	4 tekeres Korona	8.90
2 " "	4.70	5 " "	10.50
3 " "	6.80	10 " "	18.50

Készítő hely,

Pserhofer J. gyógyszerháza
WIEN, I., Singerstrasse 15.

„MINIMAX“

Van szerencsém a t. közövséget értesíteni, hogy e hó 7-én délután 3 órakor a Széchényi-utca végén levő nagytéren a

MINIMAX

tűzoltási készülékkel, oltási bemutatókat fogok tartani, „Mini-max“ tűzoltó-készülék építőtársasága képviselőjében

Tóth Gyula

vaskereskedő cég.

„MINIMAX“

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

ALAPÍTTATOTT 1869-ben.

DEBRECEN (Iparbankudvar.)

MAGY. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTEK Főelárusítója.

Betéteket elfogad. Kölcsönöket nyújt váltókra és ingatlanokra. Törlesztéses kölcsönöket nyújt 600 koro-nán felül ingatlanokra, (földbirtok és házakra.) Tőzsdei megbízásokat teljesít értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket ad értékpapírokra, záloglevelekre, vidéki pénzüzet részvényeire és ékszerekre. Ércpénzeket vesz és elad.

Ugyanitt elfogadtatnak még tagjelentkezések a

C. SORSJEGYCSOPORTBA

mely 100 drb, 3% magyar jelzalog sorsjegy együttes megvásárlására alakult havi 10 forint befizetéssel

Bővebb felvilágosítással szolgál fenti intézet.

